

Mäntsälän pohjavesialueiden suojelusuunnitelman ehdotus oli nähtävillä 25.3.–30.4.2026 sekä julkisesti että viranomaisversiona.

Ehdotukseen saatiin lausunnot Lupa- ja valvontavirastolta, Keski-Uudenmaan ympäristökeskukselta, Nivos Vesi ja Lämpö Oy:ltä, Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalveluilta, Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselta sekä Jätelautakunta Kolmenkierrolta (Hml kaupunki, kuntien yhteinen jätehuoltoviranomainen). Metsäkeskus, Kärkölän kunta, Sipoon ympäristönsuojeluviranomainen, Nivos Verkot sekä Sääksjärven vesiosuuskunta ilmoittivat, ettei heillä ole lausuttavaa. Ehdotukseen ei tullut mielipiteitä.

Suojelusuunnitelman laatija sekä ohjausryhmän jäsenet ovat tutustuneet asiasta annettuihin lausuntoihin. Lausuntojen keskeiset asiat on esitetty lainauksina *kursiivilla*, vastineet on esitetty kunkin kohdan alla **lihavoidulla** tekstillä.

Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut

”-- alkutuotantoa koskevien toimenpidesuosituksen tulee olla selkeitä, oikeasuhtaisia ja alueellisesti kohdennettuja sekä yhteensopivia voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Toimenpidesuositukset eivät saa aiheuttaa viljelijöille epäselvyyttä heille asetettavista velvoitteista suhteessa maataloustukijärjestelmän vaatimukseen. Suojelusuunnitelmassa on tärkeää tuoda selkeästi esiin maataloutta koskevien kirjausten luonne ja ohjaavuus, sillä suojelusuunnitelma ei sellaisenaan aseta viljelijöille uusia velvoitteita.

Suojelusuunnitelman kohdassa 7.10 todetaan, että Mäntsälän ympäristönsuojelumääräysten mukaan karjan lietelannan ja virtsan levittäminen on kielletty pohjavesialueilla. Mäntsälän ympäristönsuojelumääräysten 15 §:n mukaan karjan lietelannan ja virtsan levittäminen on kuitenkin lähtökohtaisesti kielletty pohjavesialueilla, ellei siihen myönnetä poikkeusta.

[Viljelijöiden tukijärjestelmästä] -- Edellä esitetyistä syistä suojelusuunnitelman toimenpiteitä ja niihin liittyviä tukimahdollisuuksia koskevaa tekstiä tulee täsmentää vastaamaan voimassa olevaa maataloustukijärjestelmää ja sen rakennetta sekä huomioida tukijärjestelmän määräaikainen ja muuttuva luonne.”

Lietelannan ja virtsan levittämisen ympäristönsuojelumääräysten (1.1.2026 voimaan) mukainen mahdollinen poikkeaminen huomioitu tekstissä. Lainsäädäntöön ja tukijärjestelmään viittaavaa tekstiä kohdassa 7.10 täsmennetty.

Jätelautakunta Kolmenkierto

”Jätelautakunta Kolmenkierto vastaa 13 kunnan alueella jätehuollon viranomaispalveluista ja seuraa asumisessa syntyvien jätevesilietteiden kuljetuksien toteutumista osana jätelain mukaisia viranomaiselle kuuluvia tehtäviä.”

”Jätehuoltoviranomainen aloitti tammikuussa 2026 kuljetusten seurannan Mäntsälän kunnan alueella. Seurattavien joukko koostui pohjavesialueilla ja niiden läheisyydessä sijaitsevista vakituisesti asutuista rakennuksista, jotka eivät ole liittyneet vesiosuuskunnan tai kunnan viemäriverkostoon. Rakennuksia oli yhteensä 49. Seurannan tulokset osoittautuivat huolestuttaviksi, kun ainoastaan 37 % rakennuksista

oli tyhjennyttänyt lietesäiliön viimeisen 1,5 vuoden sisällä, vaikka jätehuoltomääräysten mukaan lietesäiliö tulisi tyhjennyttää vuosittain. Lisäksi osa ilmoitti, että lietettä levitetään pellolle lannoitustarkoituksessa, vaikka kyseinen toiminta on pohjavesialueilla kiellettyä.

– – Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman luonnoksessa tulee huomioida edellä mainitut asumisessa syntyvien jätevesilietteiden kuljetuksiin ja käsittelyyn liittyvät riskit edellä esitetystä laajuudesta. Todennäköisesti suurin osa näistä riskeistä on vältettävissä tehokkaalla viestinnällä, joka tavoittaa iäkkäämmätkin kiinteistöjen omistajat. Jätehuoltoviranomainen toivoo, että Mäntsälän kunta tehostaa viestintää asumisessa syntyvien lietteiden käsittelystä ja kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien ajantasaisuuden merkityksestä.”

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on tarkistanut ja tarkistaa pohjavesialueille sijoittuvia kiinteistökohtaisia jätevesijärjestelmiä. Mäntsälän kunta on ohjeistanut asukkaita ja viestintää jatketaan.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

”Pohjavesialueita voidaan suojella ennakoivasti kaavoituksen avulla. Pelastuslaitos suosittelee, että laajamittaisille kemikaalien varastoinnin ja käsittelyn tuotantolaitokselle varatut alueet merkittäisiin kaavoihin merkinnällä T-kem.”

”Kemikaali-ilmoituksen tai kemikaaliturvallisuuslupahakemuksen yhteydessä kiinnitetään huomio muun ohella sammutusjätevesien hallintana. Lähtökohtaisesti kaikki vaarallisia kemikaaleja käsitteleviä ja varastoivia tuotantolaitoksia koskee sammutusjätevesien talteenotosta huolehtiminen siten, ettei se pilaa maaerää tai vesistöä tai aiheuta vahinkoa vedenpuhdistamon toiminnalle. Talteenoton tarve, yksityiskohtaisemmat talteenottojärjestelyt ja talteenoton laajuus määräytyvät kuitenkin riskiperusteisesti (laki 390/2005) toiminnan laajuuden, toiminnan luonteen ja kemikaalien ominaisuuksien perusteella.”

Laajamittaiset kemikaalien varastointi- tai käsittelyalueet on tärkeä merkitä kaavoihin. Suojelusuunnitelman ennakoivan suojelun mukaisesti pohjavesialueille ei kuitenkaan tule sijoittaa ympäristönsuojeluasetuksessa tarkoitettuja tehtaita, laitoksia ja varastoja tai ympäristölle vaarallisten kemikaalien teollista käsittelyä ja varastointia.

Lukua 8.3 Muut häiriötilanteet täsmennetty sammutusjätevesien osalta.

Lupa- ja valvontaviraston lausunto

Huomio strategisesta yleiskaavasta ja lilimäen MATTI-kohteesta

Täsmennetty strategisen yleiskaavan ehdotusvaihetta ja päivitetty suunnitelmaan kaavaehdotuksen mukainen kaavamääräys. lilimäen MATTI-kohteen aikataulu muutettu ”2026” muotoon ”Tarvittaessa”. Koska selkeää pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei ole, kohteen selvitys voidaan toteuttaa tarpeen mukaan esim. maankäytön muutoksissa.

Nivos Vesi ja Lämpö Oy

Vastineessa esitetään huomioita tai täsmennyksiä tekstiin vedenottoon ja riskeihin liittyen. ”7.4. Hule- ja jätevedet: Uusien jätevedenpumppaamoiden sijoittaminen pohjavesialueelle voi tulla kyseeseen sellaisissa tilanteissa, joissa viettoviemärin rakentaminen ei ole mahdollista. Tällainen määräys voi poissulkea tiettyjen kiinteistöjen liittämisen vesihuoltolaitoksen tai verkoston lisärakentamisen.”

Korjattu esitettyjä huomioita. Muutettu Ennakoivan pohjaveden suojelun lause seuraavaksi: ”Uusia jätevedenpumppaamoita ei suositella sijoitettavan pohjavesialueelle.”

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Huomiota ja täsmennyspyyntöjä mm. lainsäädäntöviittauksista, strategisen yleiskaavan ei-lainvoimaisuudesta, sekä toimenpiteiden vastuutahoista.

”Riihikorvennummen, Sääksjärven, Kaipaisen ja Kukkuranmäen pohjavesialuetta koskevissa toimenpidesuosituksissa todetaan, ettei uusien maalämpökaivojen rakentamista suositella. Toimenpidesuosituksissa olisi hyvä kaikkien pohjavesialueiden osalta yksiselitteisesti todeta, ettei uusia energiakaivoja tule sijoittaa pohjavesialueelle. Energiakaivojen sijoittaminen pohjavesialueille on kielletty myös Mäntsälän rakennusjärjestyksessä.”

Korjattu esitettyjä huomioita. Toimenpide ”Ei uusia energiakaivoja tai maapiirejä pohjavesialueelle” korjattu samaksi kaikkien niiden pohjavesialueiden toimenpiteisiin, joilla oli tietojen mukaan maalämpökaivoja. Lisäksi tieto sekä viittaus rakennusjärjestykseen on Ennakoivan pohjaveden suojelun luvussa.

Metsäkeskus ei katso tarpeelliseksi antaa asiassa lausuntoa, mutta tiedottaa, että metsänkäyttöilmoituksella ilmoitetun hakkuukuvion osuessa pohjavesialueelle lähettää Metsäkeskuksen järjestelmä automaattisesti ohjeen asianosaisille pohjavesialueella huomioon otettavista asioista metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä. Asianosaisia ovat metsänomistaja, metsänkäyttöilmoituksen laatija ja hakkuuoikeuden haltija (jos tiedossa) sekä LVV. Tieto on lisätty suojelusuunnitelman riskienesittelylukuun.

12.5.2026

Sitowise Oy